

NOTĂ INFORMATIVĂ

cu privire la organizarea procesului de consultări publice asupra propunerilor de perfecționare a cadrului legal electoral și cel conex

La 16 septembrie 2021, au fost confirmați în funcție noi membri ai Comisiei Electorale Centrale pentru un mandat de 5 ani de zile. Imediat după confirmarea în funcție, Comisia a stabilit prioritățile de activitate în noul mandat. Una din principalele priorități anunțate public¹, a fost necesitatea revizuirii cadrului legislativ electoral și celui conex, în vederea elaborării unui proiect de lege ferenda care să soluționeze lacunele și deficiențele existente. Ulterior, prin dispoziția CEC nr.51-a din 8 octombrie 2021 a fost constituit grupul de lucru responsabil de analiza curenților existenți și elaborarea conceptului de lege ferenda.

Conform planului inițial de activități a grupului de lucru, pînă la elaborarea unui proiect de hotărîre în conformitate cu art.9 alin.(1) din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional de către membrii Comisiei Electorale Centrale și ai grupului de lucru au fost purtate discuții și consultări cu diverse entități și actori relevanți, în vederea colectării impresiilor despre necesitatea revizuirii cadrului electoral dar și preluarea de bune practici în materie electorală.

Din șirul acestor vizite de studiu, consultări și discuții pot fi evidențiate:

- Întrevederea² cu Dragoș Tudorache, Raportor al Comisiei de politică externă pentru implementarea Acordului de Asocierie UE-Moldova în cadrul Parlamentului European (PE) și coordonator al activităților PE de susținere a democrației parlamentare în Republica Moldova, aflat într-o vizită la Chișinău. A fost realizat un schimb de opinii referitoare la inițiativele lansate de către noua componentă a Comisiei, în parte ce se referă la perfecționarea cadrului legal în conformitate cu standardele internaționale în domeniu.
- Întrevederea³ cu ES Uldis Mikuts, Ambasadorul Letoniei în Republica Moldova. Au fost purtate discuții despre analiza legislației electorale și implementarea metodelor alternative de vot care vor spori accesibilitatea proceselor electorale. Alt subiect abordat în cadrul întreprinderii a ținut de asigurarea transparenței finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale. CEC a Republicii Moldova fiind interesată de experiența Letoniei în domeniul prevenirii și combaterii finanțării ilegale și netransparente a partidelor politice. Ulterior la 14 februarie 2022 a fost organizată o discuție⁴ tematică cu reprezentanții Comisiei Electorale Centrale a Letoniei, în special pe aspectele ce țin de asigurarea securității materialelor electorale și buletinelor de vot în procesul organizării votului anticipat (pe parcursul câtorva zile consecutiv). La fel, pe 14 aprilie 2022 a fost organizată o ședință⁵ în format de videoconferință, cu reprezentanții Biroului prevenirii și combaterii corupției (KNAB) din Letonia. Temele abordate de către interlocutori au vizat sursele de finanțare a partidelor politice, instrumentele de control a donațiilor și cotizațiilor primite de către acestea, desfășurarea campaniei electorale și mecanismele de monitorizare a bugetelor destinate agitației electorale, inclusiv pentru evenimentele publice și publicitatea electorală, inclusiv pe rețelele sociale. O altă temă discutată a ținut de aplicarea sancțiunilor partidelor politice pentru încălcarea legislației. Reprezentanții letoni au explicat mecanismul de sancționare a partidelor pentru neprezentarea raportului de gestiune financiară, fapt care poate duce la suspendarea activității acestuia, iar în cazul repetării încălcării - la anularea înregistrării entității politice.

1 https://a.cec.md/ro/cec-initiaza-procesul-de-revizuire-a-cadrului-legislativ-afereant-2781_100503.html

2 https://a.cec.md/ro/membrii-comisiei-electorale-centrale-l-au-primit-in-vizita-2781_100655.html

3 https://a.cec.md/ro/letonia-este-gata-sa-impartaseasca-cu-moldova-experienta-implementarii-2781_100654.html

4 https://a.cec.md/ro/autoritatile-electorale-din-republica-moldova-si-republica-letona-au-2781_101164.html

5 https://a.cec.md/ro/cec-este-interesata-de-experienta-letoniei-in-asigurarea-controlului-finantarii--2781_101737.html

- Masa rotundă⁶ cu genericul „*Analiza recomandărilor misiunilor electorale internaționale de observare, opiniile Comisiei de la Veneția și deciziile Curții Constituționale cu privire la legislația electorală*” organizată de Comisia Electorală Centrală la 22 octombrie 2021. La eveniment au participat reprezentanți ai partidelor politice, organizațiilor societății civile, parteneri de dezvoltare. [Studiul](#) a fost plasat public pe pagina web a Comisiei⁷ și a constituit unul din principalele puncte de referință în procesul de elaborare a proiectului de lege privind revizuirea legislației electorale și cele conexe.
- Masa rotundă⁸ cu genericul „Alegerile parlamentare anticipate din Republica Moldova: Lecții învățate, recomandări și pași de urmat” organizată de Comisia Electorală Centrală la 28 octombrie 2021. La eveniment au participat reprezentanții autorităților publice centrale și locale, ai partidelor politice, experți în materie electorală, observatori naționali și internaționali care au monitorizat scrutinul parlamente, funcționari electorali, reprezentanți ai societății civile, mass-media și altor părți interesate. Urmare discuțiilor, participanții la eveniment au concluzionat că Republica Moldova are nevoie de o legislație coerentă și stabilă în domeniul electoral, care să răspundă unor criterii de reprezentare generală. O altă concluzie ține de necesitatea conjugării eforturilor pentru a identifica cele mai bune propuneri de modificare a cadrului normativ electoral, astfel încât toți actorii implicați în alegeri să poată acționa corespunzător și fără interpretări.
- Întrevederea⁹ cu președinta Comisiei Electorale Centrale a UTA Găgăuzia (CEC UTAG), Iana Covalenko și secretara Comisiei, Elena Ghiumiușliu. În contextul inițiativei CEC de revizuire a cadrului normativ electoral, colegii de la autoritatea electorală a UTAG au fost invitați să prezinte propunerile lor tehnice în vederea perfecționării Codului electoral și a legislației conexe.
- Vizita de studiu¹⁰ la Autoritatea Electorală permanentă din România. Temele principale de discuție au vizat implementarea tehnologiilor informaționale în procesul electoral și asigurarea logistică în ziua votării, controlul finanțării partidelor politice și campaniilor electorale, implementarea metodelor alternative de vot (votarea anticipată pe parcursul mai multor zile și asigurarea securității materialelor electorale) dar și asigurarea drepturilor electorale pentru categoriile speciale de alegători.
- Vizita și dialogul cu cetățenii Republicii Moldova aflați peste hotare¹¹. Subiectele abordate în cadrul întâlnirilor au vizat evaluarea procedurii de vot în străinătate la ultimele scrutine naționale, mobilizarea alegătorilor din diasporă, dar și identificarea soluțiilor ce ar facilita participarea la vot a cetățenilor din străinătate.
- Vizita de studiu¹² în Estonia, la Comitetul Electoral Național, Oficiul Electoral de Stat, compania IT Cybernetica, Autoritatea pentru Sisteme Informaționale, Curtea Supremă de Justiție. Scopul vizitei a constituit analiza experienței Estoniei în domeniul implementării votului electronic, dar și altor mecanisme de vot alternativ.
- Masa rotundă¹³ cu genericul „Reforma Codului electoral: priorități și arii de intervenție”. Chiar dacă propunerile de modificare a legislației erau încă în proces de elaborare, s-a menționat că chestiunile principale la care trebuie să răspundă reforma electorală țin de permanentizarea organelor electorale, clarificarea mandatului și componenței membrilor CEC, transparentizarea finanțării campaniei electorale și fortificarea atribuției de control a

6 https://a.cec.md/ro/cec-a-organizat-o-masa-rotunda-cu-privire-la-2781_100686.html

7 https://a.cec.md/storage/ckfinder/files/Analiza_CoE_Recomandari%20MIOA_ro_final_reformatat.pdf

8 https://a.cec.md/ro/cec-a-organizat-un-eveniment-de-analiza-post-electorala-2781_100714.html

9 https://a.cec.md/ro/conducerea-comisiei-electorale-centrale-a-vizitat-astazi-comisia-electorala-2781_100781.html

10 https://a.cec.md/ro/o-delegatie-a-comisiei-electorale-centrale-a-republicii-moldova-2781_100947.html

11 https://a.cec.md/ro/subiectul-organizarii-alegerilor-in-afara-tarii-in-vizorul-comisiei-2781_100956.html

12 https://a.cec.md/ro/o-delegatie-a-comisiei-electorale-centrale-se-afla-intr-2781_100957.html

13 https://a.cec.md/ro/prioritatile-cec-pe-segmentul-de-reforma-electorala-au-fost-2781_100987.html

CEC pe segmentul de finanțare politică. Alte aspecte relevante țineau de implementarea metodelor alternative de vot, digitalizarea procesului electoral dar și clarificarea mecanismului de soluționare a litigiilor electorale.

- Întrevederea¹⁴ cu doamna Erika Hasznos, șefa secției politice, presă și informare din cadrul Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova. Discuția a scos în vizor eforturile CEC pentru modificarea și completarea Codului electoral și a legislației conexe, dar și perfecționarea practicii electorale, în special în privința finanțării partidelor politice și a campaniei electorale, precum și îmbunătățirea accesibilității scrutinelor.
- La 19 și ulterior 28 ianuarie 2021 au fost organizate discuții cu judecătorii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, pentru a clarifica aspecte ce țin de soluționarea litigiilor electorale. Iar la 24 februarie 2022, discuție tematică¹⁵ privind reflectarea alegerilor în mass-media a fost organizată cu membrii Consiliului Audiovizualului.
- Întrevederea¹⁶ cu Tamas Meszerics, șeful misiunii ODIHR pentru observarea alegerilor parlamentare anticipate din 2021, Oleksiy Lychkovakh, consultant superior în domeniul electoral BIDDO/ODIHR și Goran Petrov, consultant în domeniul electoral BIDDO/ODIHR. Principalele subiecte abordate s-au referit la revizuirea mecanismului de desemnare și numire a membrilor CEC și mandatul Comisiei, particularitățile înregistrării candidaților la funcții electivă, sporirea transparenței privind hotărârile adoptate de organele electorale din teritoriu, fortificarea efortului de supraveghere și control asupra finanțării campaniei electorale, examinarea eficientă a contestațiilor electorale, accesibilitatea procesului electoral, precum și implementarea unor metode alternative de vot. Ulterior, la 19 mai 2022, a mai fost organizată o discuție focalizată cu reprezentanții OSCE/ODIHR asupra propunerilor de modificare a legislației electorale și cele conexe pregătite de CEC.

Urmare a activităților desfășurate de către membrii CEC și a grupului de lucru menționate supra, și în temeiul art.9 alin.(1) din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, Comisia Electorală Centrală a anunțat public despre inițierea elaborării proiectului de hotărâre „Cu privire la înaintarea propunerilor de modificare a Codului electoral”, începând cu data de 3 februarie 2022¹⁷.

Tot atunci, în cadrul unui eveniment public, organizat în parteneriat cu Asociația Promo-LEX, a fost prezentată “Conceptia de modificare a legislației electorale și conexe”¹⁸¹⁹. Au fost prezentate principalele aspecte de modificare a Codului electoral, în special, abordând domeniile legate de constituire și activitate a organelor electorale, clarificarea mandatului și componenței membrilor CEC, ziua alegerilor și organizarea secțiilor de votare, transparentizarea finanțării campaniei electorale și fortificarea atribuției de control a CEC pe segmentul de finanțare politică, digitalizarea continuă a procesului electoral și clarificarea mecanismelor de soluționare a litigiilor electorale, dar și sancțiunile aplicate pentru încălcarea legislației electorale.

Totodată, Comisia Electorală Centrală a inițiat, începând cu data de 9 februarie 2022, consultarea publică a proiectului de hotărâre „Cu privire la înaintarea propunerilor de modificare a Codului electoral și a legislației conexe”.

14 https://a.cec.md/ro/conducerea-comisiei-electorale-centrale-cec-a-avut-o-intrevedere-2781_101139.html

15 https://a.cec.md/ro/continua-consultarile-pe-marginea-propunerilor-de-modificare-a-codului-2781_101191.html

16 https://a.cec.md/ro/oscebid-do-si-a-prezentat-recomandarile-si-a-manifestat-deschidere-2781_101187.html

17 [Comisia Electorală Centrală inițiază consultări publice cu privire la înaintarea propunerilor de modificare a Codului electoral și a legislației conexe |](#)

18 https://a.cec.md/ro/comisia-electorala-centrala-a-prezentat-viziunea-conceptuala-de-modificare-2781_101143.html

19 <https://www.privesc.eu/arhiva/98048/Evenimentul--Conceptia-de-modificare-a-legislatiei-electorale-si-conexe-organizat-de-catre-Comisia-Electorala-Centrala-in-parteneriat-cu-Asociația-Pr>

Ulterior, în perioada 18 martie-07 aprilie 2022, în parteneriat cu Asociația Promo-LEX, au fost organizate șapte ateliere de discuții tematiche, în format on-line, pe marginea propunerilor de modificare și îmbunătățire a legislației electorale și conexe. Acestea au reunit subiecții electorali interesați de necesitatea revizuirii și îmbunătățirii Codului electoral și a legislației conexe: partide politice, autorități ale administrației publice centrale și locale, societatea civilă, parteneri de dezvoltare. Temele supuse dezbaterilor au ținut de: statutul organelor electorale și organizarea secțiilor de votare în străinătate și pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului²⁰, desemnarea și înregistrarea candidaților și campania electorală²¹, finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale și proceduri judiciare în organizarea și desfășurarea alegerilor²², proceduri electorale, dar și inițierea și desfășurarea referendumurilor²³. La discuțiile din cadrul atelierelor au participat circa 440 de persoane.

Informații în acest sens, precum și sinteza exhaustivă a celor peste 400 de propuneri parvenite de la părțile interesate, se regăsesc pe pagina oficială a CEC la compartimentul „Cadrul normativ”, rubrica „Transparență decizională”, subrubrica „Procesul decizional”, poziția^[1] nr. 1 (anul 2022).

Pe 25 mai 2022, în cadrul unui eveniment public, Comisia Electorală Centrală a prezentat propunerile pentru o nouă redacție a Codului electoral²⁴²⁵. Evenimentul a reunit circa 100 de participanți, reprezentanți ai administrației publice centrale, deputați în Parlamentul Republicii Moldova, magistrați, experți în materie electorală, reprezentanți ai partidelor politice și ai diasporei, parteneri de dezvoltare, organizații ale societății civile și mass-media.

Nr.	Data	Evenimentul	Scurt rezumat	Participanți
1.	18.03.2022	<p>• Atelier tematic nr.1 Organele electorale mandatul Comisiei Electorale Centrale, permanentizarea consiliilor electorale de circumscripție de nivelul II</p> <p>Organizarea secțiilor de votare din străinătate și pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria)</p>	<p>Scopul <i>primului atelier de lucru</i> a constat în elaborarea unui concept pentru perfecționarea procedurilor electorale și implementarea recomandărilor formulate de actorii naționali și internaționali.</p> <p>A fost prezentată viziunea generală de reformare a sistemului organelor electorale și modificările propuse în acest sens. Sugestiile de modificare, prezentate, au vizat, în special, mandatul, organizarea și activitatea Comisiei, precum și constituirea și funcționarea organelor electorale inferioare.</p> <p>Alt subiect discutat de către participanți a ținut de îmbunătățirea prevederilor legale ce se referă la particularitățile constituirii și funcționării secțiilor de votare</p>	<p>150 de participanți Reprezentanți:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel puțin 7 partide politice (PAS, PSRM, PLDM, PP "Democrația Acasă", PDM, PP "Voința Poporului", PUN). Au fost invitate toate cele 55 partide politice înregistrate la ASP • Președinția Republicii Moldova • Ministerul Justiției • Parlamentul Republicii Moldova • Biroul relații cu diaspora • Reprezentanți ai Consiliilor electorale • Oficiul Consiliului Europei la Chișinău • Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Moldova • Centrul de instruire continuă în domeniul electoral • Reprezentanți ai societății civile

20 [Comisia Electorală Centrală a dat start unor ateliere de discuții privind modificarea legislației electorale și conexe | \(cec.md\)](#)

21 [Alte subiecte au fost abordate în cadrul unui nou atelier de discuții privind modificarea legislației electorale și conexe | \(cec.md\)](#)

22 [Finanțarea politică și procedurile judiciare în alegeri au fost temele unui nou atelier de discuții privind modificarea legislației electorale și conexe | \(cec.md\)](#)

23 [Subiectele despre procedurile electorale și organizarea referendumurilor au încheiat atelierelor de discuții pe marginea modificării legislației electorale și conexe | \(cec.md\)](#)

24 https://a.cec.md/ro/comisia-electorala-centrala-a-prezentat-propunerile-la-codul-electoral-2781_101926.html

25 <https://www.privesc.eu/arhiva/99372/Evenimentul-de-prezentare-a-proiectului-Codului-Electoral>

			peste hotarele țării și pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria).	
2.	23.03.2022	<p>• Atelier tematic nr.2 Desemnarea și înregistrarea candidaților: subiecți și proceduri</p> <p>• Atelier tematic nr.3 Campania electorală: Reflectarea campaniei electorale în mass-media și monitorizarea alegerilor: statutul și atribuțiile observatorilor</p>	<p>În cadrul celui de-al doilea și al treilea atelier, au fost abordate modificările procedurilor de desemnare și înregistrare a candidaților în alegeri și reglementarea campaniei electorale prin prisma statutului observatorilor și reflectării alegerilor în mass-media.</p> <p>Propunerile de modificare, prezentate, au vizat îmbunătățirea prevederilor legale referitoare la desemnarea și înregistrarea candidaților, colectarea semnăturilor pentru susținerea candidaților independenți și pentru inițierea referendumului, precum și procedura de prezentare și verificare a listelor de subscripție.</p> <p>La fel au fost prezentate propunerile identificate pentru perfecționarea legislației pe partea de monitorizare și reflectare în mass-media a campaniei electorale. Acestea s-au referit la activitatea, drepturile și obligațiile observatorilor în perioada electorală, precum și la principiile generale privind reflectarea alegerilor de către mijloacele de informare în masă.</p>	<p>80 de participanți Reprezențanți:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel puțin 5 partide politice (I atelier - PAS; PP “Voința Poporului”; PDM; PSRM; PCRM. II atelier – toate partidele sus-menționate în afară de PCRM). Au fost invitate toate cele 55 partide politice înregistrate la ASP. • Consiliul Audiovizualului • Parlamentul Republicii Moldova • Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității • Biroul relații cu diaspora • Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Moldova • Centrul de instruire continuă în domeniul electoral • Reprezențanți ai societății civile • Experți internaționali
3.	30.03.2022	<p>• Atelier tematic nr.4 Finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale: condițiile și modul de susținere financiară; raportarea; controlul și supravegherea raportării financiare protecția datelor cu caracter personal în cazul publicării rapoartelor financiare</p> <p>• Atelier tematic nr.5 Proceduri judiciare în organizarea și desfășurarea alegerilor</p>	<p>Subiectele abordate în cadrul celui de al IV-lea și al V-lea atelier, au ținut de finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale și procedurile judiciare în organizarea și desfășurarea alegerilor.</p> <p>Au fost prezentate propunerile conceptuale referitoare la perfecționarea mecanismelor de asigurare materială a desfășurării alegerilor, subliniind responsabilitățile privind gestionarea mijloacelor financiare alocate alegerilor și raportarea acestora. Cât ține de finanțarea activității grupurilor de inițiativă și a campaniilor electorale, propunerile enunțate au vizat condițiile și modul de susținere, regimul donațiilor, stipularea unor obligații pentru agențiile de publicitate și instituții bancare pe partea de prestare a serviciilor specifice campaniei electorale, raportarea financiară și</p>	<p>130 de participanți Reprezențanți:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel puțin 3 partide politice (I atelier au participat: PP „Platforma Demnitate și Adevăr”; PP “Democrația Acasă”; PAS, al II-lea atelier - toate partidele sus-menționate în afară de PP “Democrația Acasă”. Au fost invitate toate cele 55 partide politice înregistrate la ASP. • Președinția Republicii Moldova • Ministerul Justiției • Parlamentul Republicii Moldova • Biroul relații cu diaspora • Oficiul Consiliului Europei la Chișinău • Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Moldova • Centrul de instruire continuă în domeniul electoral • Reprezențanți ai societății civile • Experți internaționali

			<p>modalitățile de supraveghere și control a finanțării politice.</p> <p>La fel a fost prezentate rezultatele unei analize care elucidează impactul asupra protecției datelor cu caracter personal în cazul publicării rapoartelor financiare ale partidelor politice și ale campaniilor electorale.</p> <p>În parte a doua a atelierului au fost relatate propunerile de îmbunătățire a procedurilor judiciare în organizarea și desfășurarea alegerilor. Referințele au vizat, în special, forma, conținutul, procedura și uniformizarea termenelor de depunere și examinare a contestațiilor, precum și determinarea competențelor de soluționare a acestora. Un subiect aparte a ținut de revizuirea mecanismului privind aplicarea răspunderii juridice pentru încălcarea cadrului normativ în domeniul electoral.</p>	
4.	07.04.2022	<p>• Atelier tematic nr.6 Proceduri electorale: actualizarea și gestionarea listelor electorale; ziua alegerilor; numărarea voturilor și totalizarea rezultatelor alegerilor</p> <p>• Atelier tematic nr.7 Inițierea și desfășurarea referendumurilor</p>	<p>În cadrul <i>ultimelor două ateliere</i> de lucru, au fost discutate procedurile electorale și organizarea referendumurilor. Subiectele prezentate în data de 7 aprilie curent, s-au referit la aspectele de îmbunătățire a procedurilor electorale și reglementarea inițierii și desfășurării referendumurilor în Republica Moldova.</p> <p>Alt subiect discutat de către participanți a ținut de digitalizarea proceselor electorale și eforturile autorității electorale privind reglementarea, testarea și implementarea votului prin internet. Au fost menționate progresele activității grupului de lucru interinstituțional constituit pentru elaborarea conceptului și planului de acțiuni în vederea digitalizării procesului electoral și pilotarea votului electronic ca metodă alternativă de vot.</p> <p>În partea a doua a atelierului de discuții electorale, au fost prezentate propunerile de reglementare a referendumurilor, așa cum, la moment, Codul electoral nu conține prevederi clare și depline pe această dimensiune. Prin urmare, aspectele de amendare a legislației vizează</p>	<p>80 de participanți Reprezențanți:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Au fost invitate toate cele 55 partide politice înregistrate la ASP, însă nici o formațiune nu a dat curs invitației. • Parlamentul Republicii Moldova • Biroul relații cu diaspora • Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Moldova • Reprezențanți ai societății civile • Experți internaționali • Funcționari electorali

			<p>subiecții și tipurile de referendumuri, descrierea condițiilor speciale pentru inițierea referendumului legislativ de către cetățeni, procedura de inițiere a referendumului republican, înregistrarea grupului de inițiativă, colectarea și verificarea semnăturilor, descrierea procedurii de înregistrare a participanților la referendum și desfășurarea campaniei electorale, precum și altele.</p> <p>Suplimentar, a fost prezentată o analiză privind îmbunătățirea cadrului legal privind referendumurile, evidențiind o serie de probleme care ar trebui abordate în acest proces de amendare a legislației electorale, în special fiind vorba de diferențierea insuficientă dintre diverse tipuri de referendumuri, lipsa unor prevederi specifice referendumului, dar și cerințele de validitate în sens formal și material și mandatul clar atribuit unui organ imparțial de a verifica în prealabil respectarea acestora</p>	
5.	25.05.2022	<p>Prezentarea publică a propunerilor la Codul electoral și a legislației conexe.</p>	<p>Propunerile prezentate în data de 25 mai curent, sunt un produs comun al eforturilor unui grup de lucru constituit din membri și funcționari ai CEC, experți naționali și internaționali în materie electorală, e și rezultatul unor consultări minuțioase ale analizei riscurilor și oportunităților. La elaborarea documentului, în special, s-a ținut cont de concluziile din cadrul evenimentelor de analiză post-electorală, adresele Curții Constituționale, avizele consultative ale partenerilor internaționali, precum și concluziile și recomandările misiunilor de observare a alegerilor.</p> <p>Subiectele principale la care urmează să răspundă reforma electorală și care au fost prezentate de către membrii CEC în cadrul evenimentului, țin de constituirea și activitatea organelor electorale, cu accent pe permanentizarea organelor electorale, clarificarea mandatului și componenței membrilor CEC, procesul de desemnare și înregistrare a candidaților, gestionarea listelor electorale, transparentizarea</p>	<p>80 participanți: Reprezentanți:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel puțin 15 partide politice cele 55 formațiuni invitate (Partidul Democrat din Moldova; Mișcarea Profesiștilor “Speranța-Надежда”; Partidul Politic “Partidul Oamenilor Muncii”; Partidul Politic “Platforma Demnitate și Adevăr”; Partidul Politic Partidul Verde Ecologist; Partidul Național Liberal; Partidul Liberal Democrat din Moldova; Partidul Politic Partidul Popular din Moldova; Partidul Politic “Democrația Acasă”; Partidul Popular Socialist din Moldova; Partidul Politic Partidul Nostru; Partidul Unității Naționale; Partidul Acțiune și Solidaritate; Partidul Acasă Construim Europa „PACE”; Partidul Politic “Puterea Oamenilor”; Partidul Politic “Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”). • Parlamentul Republicii Moldova • Biroul relații cu diaspora • Oficiul Consiliului Europei la Chișinău • Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Moldova • Guvernul Republicii Moldova

		<p>finanțării campaniei electorale și fortificarea atribuției de control a CEC pe segmentul de finanțare politică. Alte aspecte relevante vizează digitalizarea procesului electoral și optimizarea mecanismelor de soluționare a litigiilor electorale, inițierea și desfășurarea referendumurilor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Biroul politici de reintegrare • Curtea Constituțională • Curtea de Conturi • Curtea Supremă de Justiție • Curtea de Apel Chișinău • Consiliul Superior al Magistraturii • Autoritatea Națională de Integritate • Institutul Național al Justiției • Consiliul Audiovizualului • Agenția Servicii Publice • Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică • Agenția de Guvernare Electronică • Serviciul de Informații și Securitate • Ministerul Justiției • Ministerul Finanțelor • Ministerul Afacerilor Interne • Banca Națională a Moldovei • Inspectoratul General al Poliției • Centrul Național Anticorupție • Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter personal • Serviciul Fiscal de Stat • Avocatul Poporului • Comisia Electorală Centrală a U.T.A. Găgăuzia • Reprezentanți ai societății civile
--	--	--	--

Pe 9 iunie 2022, Comisia a publicat versiunea redactată a propunerilor pentru un nou Cod electoral și legislației conexe^{26 27}.

Prin Hotărârea nr.550 din 14 iunie 2022²⁸, Comisia a aprobat prin vot unanim a membrilor CEC, propunerile de modificare a Codului electoral precum și a unor acte normative.

Pe 13 iulie 2022, [Proiectul noului Cod electoral al Republicii Moldova](#) a fost înregistrat în Parlament sub nr.288²⁹, iar [proiectul de modificare a legislației conexe](#) sub nr. 289.

Începând cu 20 iulie, Comisiile parlamentare permanente au demarat procedura de avizare a proiectului noului Cod electoral și a proiectului privind modificarea legislației conexe³⁰.

Pe 26 iulie 2022, Proiectul de lege pentru modificarea Codului electoral a fost supus *consultărilor publice*, organizate, la Parlament, de către Comisia juridică, numiri și imunități³¹. Dezbaterile au avut loc cu participarea deputaților în Parlament, membrilor CEC, a reprezentanților partidelor politice (au fost expediate invitații către toate partidele politice și au participat reprezentanții a cel puțin 7 partide politice: PLDM, PP ”Voința Poporului”, PP “Democrația Acasă”, Partidul Verzilor, PSRM, Mișcarea Profesiioniștilor „Speranța-Nadejda”, Partidul Național Liberal) și societății civile³²³³.

26 [Comisia Electorală Centrală a publicat versiunea redactată a propunerilor pentru un nou Cod electoral | \(cec.md\)](#)

27 [Codul electoral\(1\).pdf \(cec.md\)](#)

28 https://a.cec.md/ro/cu-privire-la-inaintarea-propunerilor-de-modificare-a-codului-electoral-2751_102000.html

29 <https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/6117/language/ro-RO/Default.aspx>

30 https://a.cec.md/ro/proiectul-noului-cod-electoral-si-modificarile-la-legislatia-conexa-2781_102090.html

31 <https://multimedia.parlament.md/audieri-publice-organizate-de-comisia-juridica-numiri-si-imunitati-cu-privire-la-proiectul-codului-electoral-al-republicii-moldova/>

32 https://a.cec.md/ro/proiectul-noului-cod-electoral-a-fost-supus-audierilor-publice-2781_102096.html

33 <https://multimedia.parlament.md/conceptul-noului-cod-electoral-supus-audierilor-publice/>

Pe 28 iulie, proiectul noului Cod electoral a fost aprobat, în prima lectură, în cadrul ședinței plenare a Parlamentului³⁴. Ulterior adoptării, prin solicitarea Președintelui Parlamentului, proiectul de lege a fost expediat spre avizare Comisiei de la Veneția și OSCE/ODIHR.

Pe 15 septembrie, membrii CEC au deschis seria de întreveneri cu experții Comisiei de la Veneția și ai OSCE/ODIHR, aflați, la Chișinău, într-o vizită de informare și documentare pentru pregătirea opiniei comune asupra reformei electorale din Republicii Moldova³⁵.

Pe 3 octombrie³⁶, proiectul de lege nr. 288 din 13.07.2022 pentru adoptarea Codului electoral a fost discutat în cadrul unor *consultări publice*, lansate de către Comisia juridică, numiri și imunități. La dezbateri au participat deputați, membri ai Comisiei Electorale Centrale, reprezentanți ai partidelor politice și ai societății civile. Discuțiile din cadrul primei runde de consultări au avut ca subiecte organizarea secțiilor de votare, reglementarea desfășurării procesului de votare timp de 2 zile în unele circumscripții și secții de votare, campania electorală, mandatul Comisiei Electorale Centrale și implementarea metodelor alternative de vot³⁷.

Ulterior, consultările publice au continuat pe 10, 11 și 17 octombrie 38 39 40. La toate discuțiile publice organizate pe platformă parlamentară au fost expediate către toate partidele politice înregistrate invitații, ultimele fiind dublate de Comisia Electorală Centrală.

Pe 21 octombrie, în cadrul ședinței Comisiei de la Veneția, a fost adoptată Opinia comună a Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept a Consiliului Europei (Comisia de la Veneția) și a Biroului pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului al OSCE (OSCE/ODIHR) pe marginea proiectului noului Cod electoral al Republicii Moldova⁴¹. Imediat după publicarea avizului, Parlamentul Republicii Moldova a asigurat traducerea textului avizului în limba română și a fost plasat pe pagina web a Parlamentului, ca document anexă la proiectul de lege nr.288.

Pe 7 noiembrie Comisia juridică, numiri și imunități a supus dezbaterilor publice proiectul nr. 288 din 13.07.2022, Proiectul de lege pentru adoptarea Codului electoral (Titlul II, cap. VII-XII) și Nr. 289 din 13.07.2022, Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (cadrul electoral conex). Dezbaterile au avut loc după publicarea avizului comun al partenerilor de dezvoltare și cu participarea deputaților în Parlament, membrilor CEC, a reprezentanților partidelor politice și societății civile.⁴²

Pe 14 noiembrie, membrii CEC au participat la masa rotundă, cu tema ”Alegeri libere și Codul Electoral”, organizată de platforma „Agenda Comună”. La eveniment au participat reprezentanți ai cel puțin 6 partide parlamentare și extraparlamentare (Partidul Politic ”Partidul Acțiunii Comune - Congresul Civic”; Partidul pentru Oameni, Natură și Animale (PONA), Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei, Partidul Socialiștilor din Republica Moldova, Partidul Popular Socialist din Moldova, Partidul Mișcarea Profesionistilor „Speranța – Надежда”), organizațiilor non-guvernamentale, autorităților publice, CEC, precum și experți din domeniu electoral.⁴³

34 <https://multimedia.parlament.md/deputatii-au-votat-in-prima-lectura-noul-cod-electoral/>

35 https://a.cec.md/ro/programul-vizitei-expertilor-comisiei-de-la-venetia-si-osce-2781_102643.html

36 Audieri publice a proiectului de lege a Codului Electoral al Republicii Moldova - 3 octombrie 2022 -

<https://www.youtube.com/watch?v=pxDljUTyTok>

37 https://a.cec.md/ro/parlamentul-a-initiat-noi-consultari-publice-pe-marginea-proiectului-2781_102686.html

38 Audieri publice pe marginea proiectului Codului electoral al Republicii Moldova - 10.10.2022 -

<https://www.youtube.com/watch?v=YMxPcuYGfgo>

39 Audieri publice pe marginea proiectului Codului electoral al Republicii Moldova - 11 octombrie 2022 -

<https://www.youtube.com/watch?v=EvF8HrY4FIE>

40 Audieri publice pe marginea proiectului Codului electoral al Republicii Moldova - 17.10.2022 -

<https://www.youtube.com/watch?v=4je5AfxE2C8>

41 [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2022\)025-e&fbclid=IwAR3S_MfRdW54vt5ABcpLpCM3VQm2uFiEH24dNt6ovdcXy3dsIfGFswj9wu8](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2022)025-e&fbclid=IwAR3S_MfRdW54vt5ABcpLpCM3VQm2uFiEH24dNt6ovdcXy3dsIfGFswj9wu8)

42 <https://www.facebook.com/cecmoldova/videos/1570821493346472> ;

<https://www.facebook.com/cecmoldova/videos/683867239723074>

43 https://www.privesc.eu/Arhiva/101110/Dezbateri-organizata-de-Agenda-Comuna-privind-cele-mai-actuale-subiecte?fbclid=IwAR0TIR5iOZ3-5osY5A_Bet1gFekXUNiqndn-bY0mcGAzqcDvF8b9hHWgvBE